

5. ULUSLARARASI AKADEMİK ÖĞRENCİ ÇALIŞMALARI KONGRESİ

5TH INTERNATIONAL ACADEMIC STUDENT STUDIES CONGRESS

18 ARALIK 2021

www.akademikogrencikongresi.org

5. ULUSLARARASI AKADEMİK ÖĞRENCİ ÇALIŞMALARI KONGRESİ

KONGRE BAŞKANI

Yusuf ÇUHADAR

KONGRE EŞ BAŞKANI

Ayda Selen BOZKURT

KONGRE DÜZENLEME KURULU BAŞKANI

Arş. Gör. Merve ÖZYILDIRIM

Güven Plus Grup A.Ş. Yayınları: 41/2021

20 ARALIK-2021

Yayıncı Sertifika No: 52866

E-ISBN: 978-625-7367-34-9

Güven Plus Grup A.Ş. Yayınları

Bu kongre kitabının her türlü yayın hakkı GÜVEN PLUS GRUP DANIŞMANLIK A.Ş. YAYINLARI'na aittir. Yayınevinin yazılı izni olmadan, kitabın tümünün veya bir kısmının elektronik, mekanik ya da fotokopi yoluyla basımı, yayını, çoğaltımı ve dağıtımını yapılamaz. *Kitapta yer alan her bölüm ve makale/bildirilerin sorumluluğu, görseller, grafikler, direkt alıntılar ve etik kurul ve kurum iznine yönelik sorumluluk ilgili yazarlara aittir. Bu yönde Oluşabilecek Herhangi Hukuki bir olumsuzlukta Yayınevi başta olmak üzere kitabın hazırlanmasına destek sağlayan kurumlar, kitabın düzenlenmesi ve tasarrımından sorumlular kurum(lar) ve kitap editörleri, hakemler, düzenleme kurulu, kongre kurulları, bilim kurulu ve diğer kurullar ile yayınevi hiçbir konuda "maddi ve manevi" bir yükümlülük ve hukuki sorumluluğu kabul etmez ve etmesi istenemez; hukuki yükümlülük altına alınmaz. Her türlü hukuki yükümlülük ve sorumluluk "maddi ve manevi" yönden ilgili bölüm yazar(lar)ına aittir. Bu yöndeki haklarımızı maddi ve manevi yönden GÜVEN PULUS GRUP DANIŞMANLIK "YAYINCILIK" A.Ş. olarak ve kongre kurulları adına saklı tutarız. Herhangi bir hukuki sorunda/durumda İSTANBUL mahkemeleri yetkilidir.* Güven Plus Grup Danışmanlık bünyesinde hazırlanan ve yayınlan bu eser ISO: 10002:2014-14001:2004-9001:2008-18001:2007 belgelerine sahiptir. Bu eser TPE "Türk Patent Enstitüsü" tarafından "Güven Plus Grup A.Ş.2016/73232" ve "2015/03940" nolu tescil numarası ile markalı bir eserdir. Bu bilimsel/akademik kongre kitabı ulusal ve uluslararası nitelikte olup, "2019 yılı akademik teşvik kriterleri kapsamında olup, 17/01/2020 tarihli ve 31011 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 16/1/2020 tarihli ve 2043 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı Uyarınca ilgili yayınlanan yönetmelik kapsamında değerlendirilmekte" olup, akademik teşvik kriterlerini karşılamaktadır. Çok bölümlü ve yazarlı olan bu kongre kitabı E-ISBN'li olup Kültür Bakanlığı Millî Kütüphaneler tarafından ve 18 Farklı Dünya Ülkesiyle Anlaşmalı olan Millî Kütüphanenin E Erişim sistemi tarafından da taranmaktadır. Bu kitap maddi bir değer ile alınıp satılamaz. Kitap bölüm yazarlarından, destekleyenlerden, kitap emeği geçenlerden Güven Plus Grup A.Ş. Yayıncılık herhangi bir maddi bir gelir elde etmemiş ve talepte bulunmamıştır. Kitap yer alan bölüm, makalelerden alıntı yapmak ve ilgili bölüm ile makaleye atıf yapılmak koşulu ile kaynak gösterilmek üzere bilimsel ya da ilgili araştırmacılar tarafından kullanılabilir. *Yayın evimiz ve kongre kurulları kişisel verilerin korunması ve özel hayatın gizliliği kanunlarına uygun hareket eder. Kongre katılımcılarının da bu yönde hareket etmesini zorunlu kılar. Kişisel verilerin korunmasına ilişkin olarak işbu kongre kitabına sahip olan bireylerin ilgili kanun, yönetmelik ve uygulamalara göre hareket etmesi bir zorunluluktur. Bunun aksi hareket edenler oluşan hukuki, maddi ve manevi sorun ile zorunlulukları peşinen kabul etmiş sayılır.*

Metin ve Dil Editörleri

Prof. Dr. Asuman Seda SARACALOĞLU

Prof. Dr. Ayhan AYTAÇ

Prof. Dr. Çetin YAMAN

Prof. Dr. Gülsen DEMİR

Prof. Dr. Gülten HERGÜNER

Prof. Dr. Giray Saynur DERMAN

Prof. Dr. Kaya YILDIZ

Prof. Dr. Mustafa TALAS

Prof. Dr. Ümran SEVİL

Prof. Dr. Yusuf ŞAHİN

Doç. Dr. Ali Serdar YÜCEL

Doç. Dr. Ayhan ONAT

Doç. Dr. Gökşen ARAS

Doç. Dr. Michael Mihalıs KUYUCU

Doç. Dr. Nazan ERENOĞLU SON

Dr. Öğr. Üyesi AYÇA GÜRKAN

Dr. Öğr. Üyesi L. Santhosh KUMAR

Dr. Öğr. Üyesi Senai YALÇINKAYA

Kapak ve Grafik Tasarım

Prof. Dr. Pelin AVŞAR KARABAŞ

Öğr. Gör. Ozan KARABAŞ

Ozan DÜZ

Sayfa Düzeni

Burhan Maden

Baskı-Cilt

GÜVEN PLUS GRUP DANIŞMANLIK A.Ş. YAYINLARI®

Kayaşehir Mah. Başakşehir Emlak Konutları, Evliya Çelebi Cad. 1/A D Blok K4 D29 Başakşehir İstanbul Tel: +902128014061- 62 Fax:+902128014063

Mobile:+9053331447861

KİTAP/DERGİ/KONGRE İMTİYAZ SAHİBİ

GÜVEN PLUS GRUP DANIŞMANLIK A.Ş. YAYINLARI®

Kayaşehir Mah. Başakşehir Emlak Konutları, Evliya Çelebi Cad. 1/A D Blok K4 D29 Başakşehir İstanbul Tel: +902128014061-62-63 - +905331447861

info@guvenplus.com.tr, www.guvenplus.com.tr

SÖZEL ÖZET SUNUMLAR

TÜRK YAPIMI DİZİLERİN DÜNYA TELEVİZYONLARINA OLAN İHRACATININ TÜRKİYE'YE OLAN OLUMLU ETKİLERİ

Mihalis (Michael) KUYUCU

Türkiye

Öz: İnsanların televizyonda en önemli boş zamanlarını değerlendirme ve eğlence araçlarından biri olan televizyon dizileri Türkiye’de önemli bir endüstri ürünü haline gelmiştir. Türkiye’nin yerli televizyon dizileri ile ilk tanışması 1975 yılında çekilen “Aşk-ı Memnu” adlı dizi ile gerçekleşmiştir. Bu dizi daha sonra 1981 yılında Fransa’ya ihraç edilerek Fransa televizyonlarında gösterime girmiştir. Dizi endüstrisinin gelişmesi ve önemli bir ihracat ürününe dönüşmesinde dört önemli kırılma noktası yaşanmıştır. 1981 yılında yapılan ilk dizi ihracatı bu kırılma noktalarının ilki olmuştur. Seksenli yıllarda TRT tekelinde yaygınlaşan televizyon yayıncılığında dizi üretiminin de yeri artmıştır. Ardı ardına üretilen diziler Türkiye televizyonlarında en çok izlenenler arasında Amerika ve Latin Amerika’dan ithal edilen “Dallas”, “Köle İsaura” gibi dizilerin yanında “Bizimkiler” – “Kaynanalar” – “Küçük Ağa” gibi yerli diziler de yer almıştır. Bu yerli dizilerin aldığı taleple beraber Türkiye’de yerli dizi üretimi ilk önemli sektörel başarısını yaşamaya başlamıştır. Doksanlı yıllarda yayın hayatına başlayan özel sermayeli televizyon kanallarının sayıca artması televizyon kanallarındaki içerik çeşitliliğini arttırmıştır. Bundan dizi sektörü de payına düşeni almış ve çok yüksek reyting alan diziler üretilmeye başlamıştır. “Süper Baba” – “Tatlı Kaçıklar” – “Mahallenin Muhtarları” – “İkinci Bahar” gibi diziler Türkiye’de yerli dizi sektörünün büyümesine katkıda bulunan diziler arasında yer almıştır. Bu başarı, dizi sektörünün günümüzde önemli bir ihracat kalemi olmasında ikinci önemli kırılma noktası olmuştur. İki binli yıllara geldiğimizde Türkiye’de dizi sektörü çok önemli bir reyting getiren içerik olmuş ve televizyon kanallarının reyting ve reklam kazanmasında önemli bir can simidi olmuştur. “Kurtlar Vadisi” – “Aliye” – “Yabancı Damat” gibi diziler Türk televizyonlarında aldıkları yüksek reytinglerle sektöre yapılan yatırımın artmasına neden olmuştur. Bu dönemde üretimin nitel anlamda yaşadığı artış yapım şirketlerini bu dizileri yurt dışında da değerlendirmeleri fikrini ortaya atmalarına neden olmuş ve yapımcılar önce Arap ülkelerine sonra da Balkan ülkelerine Türk dizilerini satmaya başlamışlardır. Arap ülkelerinin yanı sıra Yunanistan’da bu diziler beğeni ile izlenmiştir. Arap ülkeleri ve Yunanistan’da başlayan bu dalga daha sonra Latin Amerika ülkelerine sıçramış ve artan talep karşısında Türk dizileri dünyanın pek çok ülkesine ihraç edilmeye başlamıştır. Bu yapımlar içinde en önemli başarıyı Çin’e ihraç edilen “Muhteşem Yüzyıl” adlı dizi göstermiştir. İki binli yılların başlarında başlayan ve ivmesi gitgide büyüyen dizi ihracatı 2020 yılına gelindiğinde dünya genelinde 11 farklı ülkede 25 Türk dizisinin ülke kanallarında gösterilmesi sonucunda en çok izlenen on televizyon programı olmasına kadar varan bir reyting başarısı yakalamıştır. 2020 yılına gelindiğinde geçen yirmi yıl içinde Türk dizileri 152 ülkeye ihraç edilmiş ve toplamda 600 milyon kişi tarafından izlenmiştir. Bu başarı Türkiye’yi ABD’den sonra dünyanın en çok dizi ihracatı yapan ikinci ülkesi haline getirmiştir. 2018 yılında 500 milyon dolarlık bir ihracat hacmi yakalayan Türk dizi üretimi ihracat hacmi artan bir ürün haline dönüşmüştür. Bu sektör 2023 yılı için 750 milyon ile 1 milyar dolar arasında bir dizi ihracat hedefi belirlemiştir. Bu ortaya çıkan durum Türkiye’nin dünyaya olan ihracatına önemli bir ürünün daha eklenmesine ve Türkiye’nin dünya televizyon endüstrisinde önemli bir içerik üreticisi haline gelmesine neden olmuştur. Bu ekonomik başarı aynı zamanda Türkiye’nin cari açığının da kapanmasında katkıda bulunun bir ihracat kaleminin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Türk dizi ihracatının artması bu ekonomik getiriye sağlarken aynı zamanda sosyolojik ve tanıtım açısından da Türkiye’ye katkı sağlamıştır. Türkiye’nin sosyolojik yapısının, insanların

SÖZEL ÖZET SUNUMLAR

yaşam biçimleri, kadın haklarının ve özgürlüklerin betimlenmesi adına önemli bir fırsat olan Türk dizileri, gösterildikleri yabancı ülkelerde yaşayanlara Türkiye'nin sosyolojik yapısı hakkında bilgiler vermiş ve ülkenin sosyolojik imajının artmasına olumlu yönde katkı sağlamıştır. Sosyolojik imajda yaşanan olumlama turizme de yansımış ve yurt dışından Türkiye'ye gelmek isteyenler için bir motivasyon kaynağı olmuştur. Yabancı ülkelerde yaşayanların Türkiye'ye turistik amaçlı ziyaretlerinin önünde olan “imaj” ve “ön yargı” engeli bu diziler sayesinde azalmıştır. Türk dizilerin turizm sektörüne olan bu genel etkisinin yanında direkt etkileri de olmuştur. Yurt dışında yayınlanan Türk dizilerinin çekildiği mekân ve coğrafyaları merak edenler bu dizilerin çekildiği yerleri ziyaret etmişler ve bir “dizi turizminin de ortaya çıkmasına neden olmuşlardır. Bunun en somut örneği “Asmalı Konak” adlı dizinin çekildiği Kapadokya'ya binlerce kişinin turistik amaçlı ziyaretlerde bulunması olmuştur. Binlerce turist hem Kapadokya'yı hem de dizinin çekildiği mekanları ve hatta sokakları görmek için o coğrafyaya akın etmişlerdir. Dizi ihracatının bir diğer dolaylı olumlu etkisi de eğitim sektöründe yaşanmıştır. Yurt dışından Türkiye'ye eğitim amaçlı gelen üniversite öğrencileri ve aileleri Türk dizileri sayesinde Türkiye'ye yönelik olumlu düşüncelere sahip olmuşlar ve bu durum yüksek eğitimlerini Türkiye'de almak isteyen öğrenci adaylarının motivasyonunu arttıran bir faktör olmuştur. TÖMER 2014 yılında yaptığı açıklamada “Türk dizileri uluslararası öğrencilerin Türkiye'ye bakış açısında ciddi anlamda olumlu bir değişime neden oluyor” diyerek bu konuya vurgu yapmıştır. 2021 yılına geldiğimizde Türk dizilerinin dünya televizyonlarında gösterdiği başarılar artış göstermeye devam etmektedir. Günümüzde dizi ihracatı Avrupa ülkelerinde de yaygınlaşmış durumdadır. İspanya'da yayınlanan Türk dizileri arasında “Kadın” “1,8 milyon, “Kızım”, 1,6 milyon, “Bir Zamanlar Çukurova” dizisi 1,2 milyon kişi tarafından izlenmektedir. 2021 yılında Kanal D'de gösterime giren “Sadakatsiz” adlı dizi Türkiye ile eş zamanlı olarak aralarında Şili, Kosta Rika, Honduras gibi uzak coğrafyaları içeren toplam 65 ülkenin televizyon kanalında yayınlanan ve dünyaya ihraç edilen dizilerin başında Türkiye'nin dizi ihracatına katkıda bulunmaya devam etmektedir. Türkiye'nin imajına sağladığı pozitif algının yanı sıra ülke için önemli bir ekonomik girdi olan dizi ihracatında Türkiye'nin dünyada sayılı ülkelerden biri haline gelmesi ve dünyanın en çok dizi ihraç eden ikinci ülkesi olması 1975 yılında doğan, seksenlerde emeklemeye başlayan, doksanlı yıllarda gelişen ve iki binli yıllarda büyümeye başlayan Türk dizi sektörünün bu başarısı, Türkiye'de iç dinamikler tarafından yer yer eleştirilen dizilerin Türkiye'ye sanıldığı ve iddia edildiği kadar zarar vermediğini, farklı bir bakış açısıyla bakıldığında aksine ülkeye çok ciddi faydalar sağladığını söylemek yerinde olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Dizi, Türk Dizileri, Dizi İhracatı, Sadakatsiz, Aşk-ı Memnu, Dizi Ekonomisi